

ERDÉLYI MAGYAROK

Feloldó szerkesztő:

Zágoni Dezső

Független politikai napilap, megjelenik minden reggel.
Szerkeszt. órák: délt. 6-11 Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Oradea (Nagyvárad), A. Iancu (Kossuth-u.) 10. Telefon: 380.

Ara 1 lej

II. évfolyam 144 sz.

Csütörtök

1933 Május 25

Harc a békéért

A négyhatalmi egyezmény aláírását megnehezíti a hadiszergyárosok nyereségvágya. Pünkösdre várják a „békegalambot”. -- Az olasz külügyi államtitkár nagy expozéja

A kisantant és a négyhatalmi egyezmény

Az öröm — ahogy tegnap sejtettük — korai volt. A négyhatalmi egyezmény aláírása előtt megmerevedtek a kezek. Franciaországnak — mint mindig — most is van egy — de szava. Hogy ezt a de szócskát a háborus ipar képviselői dobták be, az természetes is. Az egyezmény megölte volna a háborút, de mit csinálnának akkor a hadiszergyárosok, felhalmozott ölé számszámaikkal? Egyelőre tehát áll a harc a béke frontján. Mikor lesz vége és milyen vége lesz — ki tudja?

Nem Rómában mondják ki az utolsó szót

Páris, máj. 23.

A négyhatalmi egyezmény sokat foglalkoztatja a francia sajtót.

A Petit Parisien úgy tudja, hogy a négyhatalmi szerződésről készült eredeti terveket a diplomáciai tanácskozások folyamán lényeges módosításokon ment keresztül és attól lényegesen eltér az a tervezet, amely a mostani római tanácskozások alapjául szolgál.

A lap szerint az utolsó szót nem Rómában mondják ki, hanem az érdekelt kormányok külügyminiszteriumaiban.

Az Intransigeant korainak mondja azt a hirt, hogy a négyhatalmi szerződést már aláírták. Valószínűnek tartja azonban, hogy a diplomáciai tárgyalások folyamán komoly előrehaladás történt a béke javára.

Hitler is ott lesz az aláírók között

London, máj. 23.

A Times úgy értesült a berlini rezervált nyilatkozatokkal szemben, hogy

a négyhatalmi szerződést pünkösdkor aláírják és ebből az alkalomból Hitler Rómába megy.

Londoni jelentés szerint Mussolini eredeti javaslatával szemben jelentős módosításokat tartalmaz a paktum.

Ezeknek a módosításoknak főleg az a céljuk, hogy a kis államoknak az egyezmény nyel szemben tanúsított idegenkedő magatartását megváltoztassa és lefegyverezze.

Róma beszéli

Róma, máj. 23.

Mussolini nem tartotta meg a hétfőre bejelentett nagy külpolitikai beszédét. A parlament külügyi vitája során, Suvich külügyi államtitkár beszélt hosszasan. — A parlamentben jelen volt Mussolini is, aki végighallgatta a külügyi államtitkár szavait.

A külügyi vita Suvich államtitkár beszédével nem fejeződött be. Garibaldi képviselő szólalt fel és élesen kikelt a kormánynak németbarát politikája ellen. A Hitler-diktálta események el fogják játszani azt

a rokonszenvet is, amelyet Olaszország szerzett magának és felidézék az országra a pán germánizmus mérgező veszélyét. A következő felszólaló Oran képviselő, aki hasonló élességgel a német orientáció védelmére kelt Történelmi visszapillantást vet, amelynek során élénk színekkel ecseteli a francia imperializmus veszélyét.

— Nevetséges — mondja Oran képviselő — ezzel szemben német veszélyről beszélni.

A vitát Suvich külügyi államtitkár zárta be — rámutatva arra, hogy egy magára

hagyott Németország állandó tüzfészket és háborus veszélyt jelentene Európára.

Európa békéjének ma két faktora van: Roosevelt és Hitler.

Francia simítások a Terver

Ismeretes, hogy a négyhatalmi paktum tervezetét Macdonald és Mussolini a márciusi római találkozón fektettek le. Erre azonban Franciaország ellen javaslatot dolgozott ki, melynek hatása alatt az eredeti koncepcust jelentékenyen módosították.

Erre mutat Paul Boncour francia külügyminiszter genfi nyilatkozata, aki arra a kérdésre, hogy mit szól a Rómából érkező hírekre, kijelentette, hogy

a négyhatalmi szerződés tárgyalásai a rendes diplomáciai úton jó kerékvágásban haladnak a francia ellenjavaslatok előterjesztései alapján.

Az újjászövegezett tervezetet elküldik Genfbe, ahol az angol, francia és német külügyminiszterek veszik vizsgálat alá.

A kisantant nyugtalankodik

Genf, máj. 23.

A Kisantant külügyminiszterei: Titulescu, Benes és Jeftics lázas tanácskozásokat folytatnak. A három külügyminiszter nem titkolja aggályait négyhatalmi egyezményrel szemben, amelynek létrejötte egy olyan hatalmas alakulat megjelenését jelentené, amely teljesen háttérbe szorítaná a Kisantant szervezetét. Titulescu egyébként ma nyilvánosságra hozza a Kisantant állásfoglalását a négyhatalmi tervezettel szemben is.

A japánok Pekingben

A kínaiak nem tanúsítanak ellenállást. -- Az európaiak a követségi negyedekben vannak

London, máj. 23.

A Central News jelenti Sanghaiból: A japán főhadiszállás jelentése szerint japán haderők elfoglalták Tungcsaut, Peking egyik külvárosát. A japán csapatok az éjszaka folyamán be akarnak vonulni Pekingbe, ahol a kínaiak nem tanúsítanak ellenállást.

Hétfőn délelőtt az utolsó kínai csapatok is elhagyták az ősi császárvárost s délben a japán előőrsek már csak három kilométerre állottak a város kapuitól. Miután a kínai katonaság harc nélkül feladta

a várost, a japánok bevonulása előreláthatólag nem vezet újabb harcokra. Az európaiakat a követségi negyedben vonták össze s a követségek őrségét riadókézsültségbe helyezték.

A város északi és keleti kapuit a kínaiak homokzsákokkal torlaszolták el. Igen veszélyes helyzetben van egy angol csapat, amely kétszáz főnyi amerikai tengerészkülönítménnyel együtt a város határára kívül levő lőtéren a kínai védőcsapatok és a japán csapatok között táborozik. Ostrom esetén két tűz közé szorulhatnak.

Pénteken kezdődik az új tombola!

— Bágyadt, levert, dolgozni képtelen egyéneknek a természetes „Ferenc József” keserűvíz szabaddá teszi a vérkeringést és emeli a gondolkodó- és munkaképességet. Beható kórházi kísérletek folyamán bebizonyult, hogy a Ferenc József víz szellemi munkásoknál, neuraszténias embereknél és betegeskedő asszonyoknál rendkívül jótékony hatású gyomor és béltisztító szer.

Sepsiszentgyörgy kávéházában

Hasbarugta a pikkolót a részeg vendég

Sepsiszentgyörgy, máj. 23.
Vancsa János sepsiszentgyörgyi lakos a napokban itts állapotban tért be a Tálos-féle vendéglőbe és egy feketét kert. Egy Kiss nevű pikkoló szolgálta ki a vendéget, feketét hozott és a cukrot is beletette. Ezen Vancsa annyira feldühödött, hogy a különben bikaerős ember úgy hasbarugta a pikkolót, hogy azt életveszélyes állapotban szállították be a kórházba. Vancsa tette következményeitől tartva megszökött, azonban egy közeli faluban elfogták és Sepsiszentgyörgyre hozták. Vancsa tyuklopás miatt már régi ismerőse a rendőrségnek.

Nyolcvan évből harmincat börtönben töltött

Miskolc, máj. 23.
A miskolci törvényszéken hétfőn dologházra ítélték Szegő Istvánnét, egy 81 éves asszonyt, aki eddig 30 évet töltött különféle fegyházakban. Mostani bűne: apróbb tolvajlások és közveszélyes munkakerülés.

Öngyilkosságot követelt egy megejtett lány

Konstanca, máj. 23.
Tanase Maria 27 éves leányt Maisoiu Marin soffőr felcsalta egy szállodába és ott erőszakot követelt el rajta. A megbecsült leány másnap reggel — amikor csábitója már eltűnt mellőle — szegyenében egy félliter denaturált szeszt ivott. Súlyos állapotban szállították a kórházba.

A jasií Trianon mozgóban

Kommunista röpiratokat szórtak le a nézők közé

Jasi, máj. 23.
A „Trianoni” mozgószínházban tegnap előadás alatt az erkélyről kommunista röpiratokat szórtak le. A rendőrség az erkélyen tartózkodókat őrizetbe vette.

Leharapta felesége orrát

Székelyhid, máj. 23.
Rézműves Béni a Székelyhid melletti Asszonyvásáron lakó cigány összeveszett a feleségével. Cívódás közben a férfi fejével az asszonynak ugrott és mindkét arccimpáját leharapta. Az asszonyt súlyos sebével kórházi kezelés alá vették, a harapós férj közben elmenekült és most a csendőrség nyomozza.

Halálra gázolta a vonat

Campulung, máj. 23.
Megrendítő szerencsétlenség történt a Frasin állomáson. A campulungi személyvonat éppen lassítani kezdett. Navocotrichi Marian vasutas leugrott a vonatról, de kabátjának egyik szárnya beleakadt az ajtókilincsbe és így a vonat kerekei alá esett, amelyek a felismerhetetlenségig összeroncolták. A kivonult mentők már csak a beállott halált konstatálhatták.

Kitört a Vezuv

Nápoly környéke attól retteg, hogy a kiömlő láva lakott területek felé veszi útját

Nápoly, máj. 23.
Hosszu pihenés után újra kitört a Vezuv tűzhányó. Nápoly lakói már vasárnap morajlásokat hallottak, hétfőn pedig szürke füstfelhő és láva tört elő. A Vezuv környékén levő falvak lakói Nápolyba menekültek. Tűzhányó felé repülőgépek szállottak fel,

filmfelvételeket készítettek és megállapították, hogy a láva iránya nem a falvak felé halad, közvetlen veszélytől tehát nem kell tartani. Valószínűnek tartják, hogy egy-két nap múlva már meg is szűnik a Kráter kitörése.

Gyilkosság, vagy sikasztás

200 ezer lejjeleltűnt egy kolozsvári cég tisztviselője A bankba kellett volna befizetnie az összeget, de a tisztviselőnek nyoma veszett

Kolozsvár, máj. 23.
A Léb-testvérek gyarmatáru cégnél nagy lopás történt. A cég fiatal alkalmazottját Rosenberg Adolfot 200.000 lejjel a Banca Nationalába küldték, hogy fizesse be a bankba a cég folyószámlájára. A fiu azon-

ban eltűnt a pénzzel, mire feljelentést tettek ellene a rendőrségen. A lopás annál érthetlenebb, mert Rosenberggel a múlt héten nyolcszáz ezer lejt küldtek a bankba és a pénzt hiánytalanul be is szolgáltatatta.

Az egész ország rendőrsége keresi a bestiális marosvásárhelyi gyilkost

Marosvásárhely, máj. 23.
Mint már jelentettük, a rendőrség pontosan megállapította a marosvásárhelyi katonai liceum rajztanára gyilkosának kilétét. A rendőrség a nyomozást már beszüntette és minden igyekezete a gyilkos elfogására

irányul. A gyilkos pontos személyleírását megküldték az ország összes rendőrségeinek. Érdekes megemlíteni egyébként, hogy a marosvásárhelyi rendőrség erkölcsrendészeti osztályán hrominc homoszexuális férfi van nyilvántartva.

Finom kis család

Megszöktette vadházastársa 13 éves leányát

Nagyvárad, máj. 23.
A rendőrségen tegnap megjelent Barbu Ioan váradai cipész vadházastársa özv. Kolozsiné és feljelentést tett, hogy „férje” 13 éves mostohaleányát elszöktette. Az asz-

zony előadta, hogy az ő lányára Barbu már régebben szemet vetett és a fiatal leány sem idegenkedett anyja törvénytelen férjének udvarlásától. A finom kis családi ügyben a rendőrség a nyomozást megindította.

A külügyi vitában szóba került a királykérdés is

Óvatosság, óvatosság -- mondta Kánya Kálmán a magyar külügyminiszter

Budapest, máj. 23.
A képviselőház hétfőn tárgyalta a külügyi tárca költségvetését és ez alkalommal több érdekes felszólalás hangzott el. Gróf Sigray Antal a királykérdésről beszélt és azt a megjegyzést tette, hogy ezt minden idegen befolyástól mentesen kell megoldani.

Gróf Hunyady Ferenc szerint a magyar ügyet el kell különíteni a német kérdéstől. A megoldás — felfogása szerint — a magyar-osztrák perszonál unió.

Buchinger Manó azt követelte, hogy a magyar külpolitikát függetleníteni kell Rómától és Berlintől.

Eckhardt Tibor kifejtette, hogy a revízió felé nagyobb utat tettek meg a nagyhatalmak, mint amennyi még bánta van. A

nyugati nagyhatalmak politikája kedvezően kezd eltérni attól a felfogástól, amely a szerződéseket mindmáig érinthetetleneknek tartotta.

Görgei István azt hangoztatta, hogy gazdasági okok is sürgetik a revíziót. Több szónok szólalt fel még dr. Gratz Gusztáv, Magyar Pál, Hegymegi Kiss Pál és mások személyében.

Végül Kánya Kálmán külügyminiszter szólalt fel és hangoztatta, hogy a magyar kormány az óvatosság politikáját folytatja de a nemzet eszményeiért és jövőjéért küzdeni fog. Kitért a német kapcsolatokra, amelyek már Müller kancellár idején kimélyültek. Dicsérve emlékezett meg Mussolini külpolitikájáról.

Összeütközött a házasságtörő férfi autója a házasságtörő asszonyok gépkocsijával

Az egyik udvarlót halálra gázolta az autó, -- a másik udvarló pedig a gázolás után továbbszáguldott és megszökött, nehogy a felesége megtudja a dolgot

Bukarest, máj. 23.

Az ilfovi ügyészség befejezte a vizsgálatot egy halálos elgázolás ügyében, amelynek részletei a bukaresti erkölcsökre vetnek általában jellemző fényt. Bubi Grozea bukaresti fiatalember május 9-én, vasárnap két férjes asszonnyal: Block és Sufrin ur hölgyekkel sétautra indult a sosszéra. A nyitott Packard-autóból, a sosszé végén, a diadal-emlékmű mellett, kifogyott a benzin. Egy arra haladó autó sofförje felajánlotta segítségét és azonnal hozzálátott a benzin átpumpolásához. Tudni kell, hogy a diadal-emlékmű pontosan az uttest közepén emelkedik, úgy, hogy az ut két ágra szakad s tőle jobbra és balra meglehetősen éles kanyarulót tesz, hogy azután a Ploesti felé vezető országutban egyesüljön ismét.

Ne udvarolj az autó lépcsőjén állva

A két hölgy az autóban maradt. Bubi Grozea egyik lábát a feljáróra, két karját pedig a kocsi ablakpárkányára támasztva, de másik, kinyújtott féllábjával az országuton beszélgetett velük. Nyolc óra tájban járt az idő. Esteledett. Ploesti felől egy 501-es típusú csukott Fiat kocsival irtozatos sebességgel közeledett Ilie Alschett görög mérnök. Alschett görög alattvaló, egy németországi gyár képviselőjét látja el a Balkánon és házas ember.

Ez azonban nem akadályozta meg abban, hogy Popper bukaresti mérnök leányának, mint nőtlen fiatalember mutakozzék be. A végzetes vasárnapon azt mondta feleségének, hogy üzleti ügyekben el kell utaznia Brassóba, azután felvette kocsijára Popperné és leányát s csakugyan Brassóba utazott velük, kirándulás céljából. Délután 4 órakor indult vissza Bukarestbe, Ploesti mellett azonban defektet kapott és közel egy órát vesztegelt a Fiat. Kocsijának kijavitása után örült sebességgel folytatta útját, valószínűleg azért, nehogy felesége a hosszú távollét miatt gyanút fogjon.

Gázol és tovább száguld a kikapós férj autója

Hetven kilométeres sebességgel fordult be a kanyarodóba, az emlékmű mellett Alschett mérnök kocsija. A nagy sebesség miatt igyekezett minél szűkebbre venni a kanyarodást és a kocsi lábánál fogva kapta el a gyanutlanul beszélgető Bubi Grozeát, magával ragadta, feje válla a kocsi ablakába vágódott, míg eltört lába a sárhányóba esett. Ebben az állapotban még néhány méterénél magával ragadta a sebesség, majd a földre esett.

A Fiat folytatta útját, mintha semmi sem történt volna, bár a betört ablak szilánkjai megsebesítették úgy Alschett mérnököt, mint két utitársnőjét. Az egész összeütközés oly villámgyorsan játszódott le, hogy egyik kocsi utasai sem sejtették az első pillanatban, mi történt. Bubi Grozea két vendége is csak akkor ébredt tudatára a történeteknek, amikor agonizálva találtak meg az aszfalton a fiatalembert.

Megszökött az országból a gázoló mérnök

A két hölgy, akiknek igen kellemetlen volt a szituáció, azonnal taxiba ültek és elhagyták a szerencsétlenség színhelyéről, a-

míg Alschett mérnök Fiatjának még a számát sem lehetett a nagy sebesség miatt feljegyezni. A nyomozás emiatt napokig holt ponton állott és az egyetlen támpontot Grozea sofförjének a két hölgyről adott szemleírása adta. Blokné és Sufrinné előkerültek, de közelebbitőlük sem tudtak meg. Végül is egy feljelentés vezette nyom-

ra a rendőrséget, amely arról szólt, hogy a „Diaconesele” kórházban vasárnap este két hölgy és egy ur bekötötték sérüléseiket. Alschettet már nem találta meg a rendőrség üzleti ügyei feltűnő hirtelenséggel Stuttgartba szöktették. Felesége nem tud semmiről semmit. Azt állítja mindössze, hogy Alschett kifogástalan erkölcsű ember.

Ez a hála...

Fia és menyje agyon akarták verni a 64 éves gazdálkodót

Szatmár, máj. 22.

Tegnap reggel hajnali 4 órakor Kiss Antal 64 éves ujhegyi gazdálkodó rendes szokása szerint benyitott az istállóba, hogy megnézzé állatait. A sötétben éppen a méces felé nyult, mikor valaki hátulról baltával hatalmas csapást mért az öregember fejére. Összerogyott, de még annyit látott, hogy az istállóból fia és menyje Puskás Ilona szalad-

tak ki. A szerencsétlen ember minden erejét összeszedve a véres baltával együtt a mintegy másfél kilométer távolságra levő dr. Berger lakására vándorolt. Itt csak annyit mondott, hogy fia és menyje meg akarták gyilkolni, valószínűleg fiának nem tetsző végrendelete miatt. Kiss Antalt a kórházba szállították, de életben maradásához nem sok remény van. A tetteseket letartóztatták.

Somogyban megint előkerült a bicska?

Titokzatos módon halt meg egy községi bíró

Kaposvár, máj. 22.

Néhány héttel ezelőtt Sáfrán István bírói bíró eltűnt falujából. Holttestét nem sokára a patakba fogták ki. Mivel néhány szemtanú ittas állapotban látta a bírót a parton kóborolni, az a feltevés alakult ki, hogy Sáfrán a patakba zuhant és a vízbe fulladt. A temetés után azonban süttogni kezdtek a faluban és tegnap a csendőrsőn megjelentek a községi bíró hozzátartozói és

elmondották, hogy legújabb értesülések szerint a bíró bűntény áldozata lett.

Az új adatok alapján azonnal bevezették a nyomozást, amely végül eredményt járt. A patak partján tartottak helyszíni vizsgálatot, ahol egyes kavicsokon megtalált vérvonásokat találtak. Nem lehetetlen tehát, hogy Sáfránt leütötték és aztán a patakba dobták. A csendőrség teljes eréllyel nyomoz a gyilkos után.

Egy hónapi fogház, mert

Selyemharisnyákat találtak a dereka körül egy leánynak a halmi vámnál

Szatmár, máj. 23.

Dascal Lenke 22 éves halmi leány a múlt hónapban a nagyarnai autóbusszon Halmi felé utazott. Pár kilométerre Halmi előtt a vámtisztviselők váratlanul megállították az autóbust és az utasokat megmotozták. A motozás során Dascal Lenke teste köré csavarva 60 darab csempészett selyemharisnyát találtak.

Az új vámtörvény értelmében Dascal Lenke fölött a gyorsított eljárás alapján ítéleztek. A vádlott azzal védekezett, hogy a selyemharisnyákat az apjától örökölte. A törvényszék nem fogadta el a nő védekezését és Nagy János királyi ügyész vádja, valamint dr. Borgida József ügyvéd védőbeszéde után Dascal Lenkét egy hónapi fogházra ítélték. Az ügyész meggyűszdött az

ítéletben, míg a vádlott és védője felebezték.

FILMPALACE

Szerdán utoljára:
Emil Jannings és
Anna Sten utolsó
nagy alakítása!!

„Viharzó

szonvedély” 12, 14, 16 és 22 lejes helyárak!

1933.
V. 25.

ERDELYI
MAGYARSÁG

3

Egy fiatal leány
afrikai kalandjai

vadon leánya

X. FEJEZET.

Dr. Recco korához képest csodálatos trissességgel mászott fel a Henderson-erőd faluja fölött emelkedő dombra. De kissé délebbnek tartott, mint Dyke meg miss Segonaux és miután keresztül vágott a dombot övező bambusz-cserjén, vagy félmérfölddel délebbre bukkant ki egy bokros helyen. A kilátás innen is teljes volt és a kies tájak úgy hatott a gyönyörű alkonyatban, mintha napkelte öntené el a pirjával. Dr. Recco kissé fáradtan elült, levette válláról a kantát majd, néhány pernyi pihenő után, fölkelte megint és mintha gyönyörködnék, merően nyugat felé bámult.

Aztán valamiképen nagyon különös dolgot művelt. Fogta a lepkefogót és néhány lépéssel feljebb hágott a dombra, oda, ahol hatalmas, csupasz kötömb rugott ki a bokrok közül. Ez volt a legszembeötlőbb hely az egész dombgerincen és dr. Recco ennek az ormára hágott föl és messzelátót véve elő zsebéből, a domb aljának irányította.

A falut és a táborukat eltakarta a domb hajlása. Csak a szántóföldekre és ültetvényekre lehetett látni a folyó partján. Lát. hatólag ezt a terepet kereste a doktor. Akár észrevette amit kívánt, akár nem, egyszerre csak letette a messzelátót, vizsgálni kezdte a sziklát, míg alkalmas repedésre lelt rajta s akkor abba beleszurta a lepkefogó bambusz-nyelét, úgy hogy mikor visszalépett, a lepkefogó úgy lobogott a szélben, mint az a zászlócska, amit azért tűznek ki, hogy a szél irányát mutassa.

Most nem nyugat felé bámult, hanem éppen az ellenkező oldalra, a sűrű edrőborította völgybe, amely a tulsó magasabb domb hullámaival kötötte össze emezt. Merően és élesen figyelt, de az árnyékok hamar elborították a völgyet.

A csillagok már kigyultak a távoli Tembó-hegység ormai fölött. A nap már leszállt és roppant rózsá-lángjaiból csupán egy mély, sárga csík maradt a nyugati szemhatár peremén. De ez a halványan sugárzó fény is elég volt ahhoz, hogy akárki nagyon jól megláthassa a zöld zászlócskát, ha alulról nézi, ahonnan az égre rajzolódva látszott.

Dr. Recco ott állt, elnézve a völgyön, míg csaknem besötétedett. Ekkor, otthagya a lepkefogót, lemászott a szikláról és visszatért oda, ahol a lámpát és a kancsót hagyta. Felkattantotta a lámpát, de nyilván csak próbából, mert gyorsan újra eloltotta. Még elég világos volt, hogy sok tétova nélkül kiválaszthatott néhány sima felületű tuskót; ezeket meglocsolta a ragadós, nehézszagú folyadékkal az alumínium kántából.

Az utolsó tuskók meglocsolásánál már szüksége volt a lámpavilágra. Ennek fényre vezette fel újra a szikla-tömbhöz is és ott ott sem oltotta el. Leszedte a lepkefogó hálóját a nyeléről és kötéllel annak helyére erősítette a lámpát, úgy hogy az lefelé szórta fényét a völgyre.

Miután elvégezte ezt a különös munkát dr. Recco leült a sziklára és cigarettára gyújtott, amit lassan szippantgatott el, mintha nagyon-nagyon élvezné a finomságát. Mélységes csöndben ült ott, mintha csak maga is hozzá tartozott volna a sziklához, — leszámítva karja mozdulatát, amivel a cigarettát szájához emelte. Arccal keletnek volt fordulva, amerre lámpája szórta éles, széles sugarát.

Másfél óra telt el az éjszakától, mikor dr. Recco először változtatott egy keveset a tartásán. Feltárgyalt éreszkedett, szándékosan várt kissé, majd a lámpáért nyúlt és eloltotta. Mozdulatlanul maradt néhány percig. Akkor hirtelen hosszú, tiszta füttyszó vágtatott bele az éjszaka csöndjébe, olyanféle,

A Nemzeti Bajnokság állása

Bukarest, máj. 23.

A vasárnapi mérkőzések után a Nemzeti Bajnokság állása a következő:

A. CSOPORT:

CFR (Bukarest) 11 7 1 3 30:12 15
Gloria CFR 9 6 1 2 20:14 13
Crisana 10 6 1 3 20:21 13
Ripensia 8 6 — 2 27:9 12
Tricolor (Ploesti) 10 2 3 5 12:16 7

Romania 11 2 2 7 8:21 6
Soimi 11 1 2 8 7:31 4

B. CSOPORT:

Venus 9 5 3 1 27:9 13
Universitatea 8 6 1 1 15:7 13
Unirea Tricolor 9 5 2 2 22:15 12
NAC 9 5 1 3 22:15 11
TMTE 11 2 3 6 15:33 8
AMTE 11 — 4 7 16:34 8
Brasovia 9 1 — 8 8:22 1.

A Ripensia csütörtökön érkezik Temesvárra

Hága, máj. 23.

A Ripensia szombaton Dordrechtben, a helyi válogatottat 4:1 (1:0) arányban verte. Vasárnap Hágában játszott revansmér-

közést, ahol első mérkőzését elvesztette. Most 3:3 (2:2) arányu döntetlent ért el a városi válogatott ellen. A Ripensia csütörtökön hazaérkezik Temesvárra.

Az európai zóna Davis-Cup eredményei

Firenzében Olaszország 4:1 arányban győzött Ausztria ellen. Az osztrákok egyetlen győzelmét Matejka érte el Morpurgo ellen.

Berlinben Németország 4:1-re verte Hollandiát. A németek részéről Gramm és Kuhlmann, a hollandoknál Timmer és Leytbrocken játszottak.

Motrealban az USA 5:0 arányban győ-

zött Kanada ellen. Az amerikai zóna döntőjét az USA csapata Argentínával játsza. Dublinban Japán 5:0-ra verte Írországot.

A Davis-Cup harmadik fordulójában a következő párosításban játszanak az idáig eljutott országok: Görögország—Csehszlovákia, Anglia—Olaszország, Németország—Japán, Ausztrália—Dél-Afrika.

mint a kuviké, de nem azzal a rémes utósi-kongással.

Dr. Recco megint meggyújtotta a lámpát és abba az irányba fordította, amerről a füttty érkezett. Erre megismétlődött füttty. Ezúttal a doktor lejött a szikláról, eloltotta a lámpát, nagyon lassan közeledett a domb keleti lejtője felé, ahonnan most zaj hallatszott... Olyan zaj, mint mikor valaki erőlyesen törtet át a bozótban.

Hét óra volt, mikor Dyke elindult a kerületi biztos házából és a tábornak vette útját. A lelke szörnyen föl volt zaklatva. Nem beszélt mindenről nyíltan Kendrickkel. Pedig nagyon óhajtott volna nyílt lenni, mert tapintatos és megértő embernek látta. Nagyon komoly volt az ügy.

Akármenyire becsülte is — vagy nem becsülte — a Külügyminisztérium ezeket a hirtelen riadalmakat, nem lehetett tévedni, hogy valami fölkelésre való szervezkedés volt keletkezésben itt, Afrikában.

Mi lehet ez. Mi lenne a célja. Hogyan alapozzák meg?... Nem valószínű, hogy kiterjedt néger-forradalomról lehetne szó az európai uralom ellen, legalább is addig nem, míg csak nem kerül az élére valami szellemi vezető. A műveletlen fekete egy napig sem bírja megőrizni a titkot. Ezer mód is lenne rá, hogy az összeesküvők kifecseggék.

Valami nagy kommunista szervezet sem dolgozhatna, hogy éppugy ki ne ketyognak. — Schomm? Furcsa dolog, hogy a Lacroix neve is szóba kerüljön, meg azé a két orgyilkosé is, akiknek olyan nagy részüik volt abban, hogy ő ennek a vadonnak a szélére kerüljön. Ahol állítólag Schomm tartózkodik, vajjon szegény Blundell Matthews minden erre vonatkozó dolgot elmondott a külügyminisztériumban?...

Nagyon érdekes adat volna, ha tudná, hogy az a Karom jelkép szerepel-e a többi gyilkosságoknál is? Ez életbevágó kérdés volt. Jelenleg minden bizonytalan és szörnyen megdöbbentő volt.

A külügyminisztérium számára Kendricknek titkos írásra átirat felelete nagyon rövid volt. Ami Pelélében történt, arról semmivel sem bír többet megmondani mint amennyit az államtitkár már ugyis tud, csupán az az egy fontos hozzátenni valója van, hogy a meggyilkolt németen a leopárd-karom jelét lelték. Nem is sejti, hogy mit jelent a „Zöld Rakéta“. Készséggel vállalkozik rá, hogy minden lehető megtesz ennek a kinyomozására. Rendes megbízást azonban nem fogadhat el...

Többet nem mondhat e percben. Természetesen az expedíciót nem hagyhatja cserben. A belga vizumok kezében voltak, a saját és közös felszerelésből semmi sem hiányzott. Mi sem akadályozta tehát, hogy nyomban induljanak.

Amint Dyke a tábortüzhöz közeledett, látta, hogy az ebédlő üres. Recco tehát még nem tért vissza és Jeanne még pihen. A vacsorát körülbelül fél 8-ra tervezték. Van ideje megfürödni. A három sátor az ebédlőtől északra feküdt és az övé volt a legtávolabb az ösvénytől. Amint Jeanne sátrához közeledett, guggoló alakot vett észre előtte. Az a nő volt, akit ő fogadott fel Jeanne szolgájának. A nő felugrott s a benszültöttek módján, illedelmesen üdvözölte.

— Alszik a kisasszony? — kérdezte Dyke csöndesen.

Meglepetésére a nő azt felelte, hogy a kisasszonya nincs is a sátorban.

— Hát akkor hol van? — kérdezte Dyke megütődve.

A nő előre nyújtotta a nyakát és azt válaszolta, hogy a kisasszonya, még a sötétség beálta előtt fölment a dombra, de nem tudott, legfeljebb még azt, hogy a kisasszony magával vitte kicsike puskáját is amelyik hatszor lő és a tüzskatulyát (ez bizonyára a villanylámpája volt). És világos nem látott a dombon, de nem is nézett arra felé...

(Folyt. köv.)

Gyanusított van több is, de a gyilkos ma sincs meg

Bancsát és öccsét a rendőrség őrizetbe vette

Nagyvárad, máj. 23.

Idestova tíz napja lesz annak, hogy a szőlőhegyen ismeretlen egyének meggyilkolták és szörnyűségesen megcsonkították Jámor Imre 19 éves kárásztelki legényt.

A gyilkosság körülményei annyira megdöbbentőek voltak, hogy az egész erdélyi, sőt a fővárosi sajtó is beszámolt róla és mindenki feszülten várta az elvetemült gyilkosok kézrekerítését.

A rendőrség mindent megtett, hogy a nyomozás eredményes legyen és egy héten keresztül állandó permanenciában voltak, az egész szőlőhegyet átkutatták, rengeteg embert kihallgattak és a házkutatások sorát ejtették meg.

De minden igyekezet, minden buzgalom hiábavaló volt, a gyilkosok nem kerültek meg és ma, a nyomozás tizedik napján, éppen olyan homály fedi a gyilkosokat, mint az első órában.

Fegyvert talált Bancsánál a rendőrség

A detektívek hétfőn délután is nyomoztak a szőlőhegyen és több házkutatást tartottak. — Az egyik házkutatás szenzációs eredménnyel járt.

Egy váradi vegyész-mérnököt, aki Három évig más néven élt tegnap leleplezték, letartóztatták

Nagyvárad, máj. 23.

A rendőrség tegnap letartóztatta Schop Ábrahám vegyész-mérnököt, aki lengyel állampolgár, tíz év óta tartózkodik Nagyváradon. Három évvel ezelőtt, hogy a tartózkodási engedéllyel ne legyen baja, Schop Ábrahám gondolt egy nagyot és merészet, felvette Racióv temesvári lakos nevét, és mint Racióv Ábrahám dolgozott tovább. A rendőrség rájött a névcserére és Schop Ábrahámot okirathamisítás miatt letartóztatták.

Nincs többé kegyelem

Senki sem kap adófizetési haladékot az 1933-34 évre

Bukarest, máj. 23.

A pénzügyminisztérium közli, hogy az 1933-34 évben senki sem kaphat adóhaladékot. A múlt évi adóhátralékokra azonban 6 havi haladékot ad a minisztérium olyképen, hogy a hátralékot havi egyenlő részletekben kell lefizetni.

RADIOMŰSOR

SZERDA

BUKAREST. 12: Gramofon. 13: Hírek. 13.15: Gramofon. 17: Rádiózenekar. 18: Hírek. 18.15: Rádiózenekar. 19: Előadás. 19 és 40: Gramofon. 20: Zongora. 20.30: Előadás. 20.45: Hegedű. 21.15: Cselló hangverseny. 21.45: Hírek.

BUDAPEST. 6.45: Torna. Utána gramofon. 12.05: Rádiózenekar. 13.30: Hegedű ének. 15.30: Diákfélóra. 16: Cigányzenekar. 17: Előadás. 17.30: Énekar. 18.15: Előadás. 18.45: Gramofon. 19.35: Terménytárlás. 19.45: Előadás. 20.15: Operett-részletek. 22: Cigányzenekar. 23.15: Zongorahangverseny.

A Füzesi-fium sógoránál: Bancsánál egy elrejtett fegyvert találtak.

Bancsa nem rendelkezett fegyvertartási engedéllyel és nem tudott kellő felvilágosítást adni arról, hogy a fegyver hogyan került hozzá.

Bancsát egyébként már régebben gyanúba fogta a rendőrség annál is inkább, mert

az ő háza van a legközelebb ahhoz a helyhez, ahol a gyilkosság történt.

Bancsát és egyik öccsét a házkutatás után őrizetbe vették.

A hétfői nyomozásban résztvevő három csendőrtiszt is, a csendőrség most már bekapcsolódott a nyomozásba.

A suszter és a szobafestő

Nagyvárad, máj. 23.

A rendőrség őrizetében már nyolcan vannak a szőlőhegyi gyilkosság gyanúsítottjai közül. A nyomozás során tegnap egyébként komikus epizód játszódott le. Egy váradi szobafestő, aki az újságokban elővasta a gyilkosságról szóló tudósítást és tudomást szerzett arról, hogy a rendőrség a hipnózis segítségével próbál a gyilkos nyomára jutni, hipnótikus képességet fedezett fel sajátmagában. Médiumot is talált egy váradi suszter személyében.

A szobafestő meghipnótizálta a susztert és a médium

pontosan megmondta, hogy a gyilkos a Kissötét-ág melyik házában lakik, sőt még azt is elárulta, hogy Jámor Imre ruháit a szalmazsák alá rejtette.

— Meg van a gyilkos! — azonnal jönnek ki, rohant a szobafestő a rendőrségre. A detektívek ki is mentek a megadott címre, fel is forgatták az egész házat, a szalmazsákot is, de persze semmit sem találtak.

A rendőrségen el is határozták, hogy most már nem veszik igénybe többé a hipnózis módszerét és amatőr telepátikus fenomenok bejelentéseit nem veszik figyelembe.

Nem mindig gondol ránk a „rokon“

Redukálta Franciaország a tengeri beviteli mennyiségét

Romániára csak nyolcezer vagon esik

Bukarest, máj. 23.

A francia kormány kontingentálta a tengeri behozatalt. Az eddigi 110 ezer vagon helyett csak évi 60-70 ezer vagon tengerit fognak importálni, ebből csak 8 ezer esik Romániára. Román agrárkörök megdöbben-

nessel fogadják ezt a hírt, mert Franciaországba irányult eddig Románia kukorica-exportjának legnagyobb része és most nem tudják, hogyan fogják értékesíteni a kukorica felesleget.

A regátban

Megszökött egy csendőrőrmester, aki vallatás során agyonvert egy gazdát

Kisinev, máj. 23.

Sellistea községben ismeretlen egyének betörték a falu egyik módosabb gazdjához és több ezer lej értékű holmit vittek magukkal. A nyomozás eredményeképpen Pprisacaru Gheorghe parasztot behozták a csendőrségre. A gyanúsított állhatatosan tagadott és Baba Grigore csendőrőrmester végre erősebb eszközökhöz folyamodott. Ennek

folytán puskatussal úgy fejbe vágta a szerencsétlen embert, hogy rövid kínlás után meghalt. A csendőrőrmester nagyon megremült mikor tettének következményét meglátta és azonnal megszökött a faluból, hogy büntetését elkerülhesse. A hatóságok azonnal bevezették a nyomozást és mindent elkövetnek, hogy a bestiális csendőrt elfogják.

Megölte részegeskedő urát egy regáti asszony

Alvó ura szobájában szénét gyújtott meg s az így fejlődött szénáz fojtotta meg

Bukarest, máj. 23.

A Putna-megyei Diocheti községben kegyetlen hitvesgyilkosság történt. Harabor Enache asszony és izákos férje között napirenden voltak a civódások. Az elmúlt este is részegen jött haza a férj és felesége rémes bosszút forralt ellene. Amikor a részeg férj lefeküdt és mély álomba merült, az asszony egy barátnőjével behozott a szobába egy tál szénát, meggyújtotta, majd ki-

ment és bezárta az ajtót, ablakokat. Reggelre a férj megfulladt a szénagáztól. A gyilkosságot fivére fedezte fel, aki reggel látogatónak jött hozzá. A férjgyilkos asszonyt letartóztatta a csendőrség.

1933.
V. 26.

ERDELYI
MAGYARSÁG

5

A király elé viszik sérelmeiket a reformátusok

Tegnap reggel vette kezdetét Nagyváradon a királyhágomelléki református egyházkerület tavaszi közgyűlése. Sulyok István püspök és dr. Thury Kálmán főgondnok elnöklése alatt. Sulyok István püspök imája után dr. Thury Kálmán főgondnok tartotta megnyitó beszédét.

A főgondnok elsősorban a református egyház anyagi leromlottságát vázolta.

— A munka oszódja és a vagyonok elvesztése nem ismer országhatárokat — mondotta.

— Eddig még csak amiatt panaszkodtunk, hogy a tanítók éheznek, most már azonban nem ritkaság az sem, hogy lelkészek éheznek. A kongrua leszállítása nemcsak az államsegély kisebbitését jelentette, de lelkészeinket a megaláztatás helyzetébe is hozta.

A főgondnok a továbbiak során élesen bírálta a kormányt, amely még a leszállított államsegélyt sem fizeti, majd a szélsőséges áramlatok ellen beszélt.

A nagy tetszéssel fogadott főgondnoki megnyitó után a szavazatbontó bizottság jelentése következett. Egyházkerületi aljegyzővé választották dr. Olasz Lajost.

A püspöki jelentést, amit kinyomtatva

minden egyházkerületi tagnak megküldötték, felolvasották tekintették. Sulyok István püspök ehhez a jelentéshez még csak azt fűzte hozzá, hogy

Bihar községben az utóbbi időben sajnálatosan sokan léptek ki a református egyház kötelékéből.

Az egyházkerületi közgyűlés ezután több egyházmegye felterjesztésére határozati javaslatot fogadott el, amelyben tiltakoznak a református egyház államsegélyének leszállítása ellen. Az ortodox egyház papjai 50—60 ezer, a görögkatolikusok 40 ezer lej, a római katolikusok 30 ezer lej évi államsegélyt kapnak, a református lelkészek kongruája pedig csak 15 ezer lej és ezt sem kapják meg, most is millió hátralékokkal tartozik az állam. Az egyházkerületi közgyűlés felkérte Sulyok István püspököt, hogy lépjen érintkezésbe Makkai Sándor erdélyi református püspökkel s együttesen tegyék meg a minisztériumnál a lépéseket a kongrua felemelése tárgyában és szükség esetén

vigyék őfelsége, a király elé a református egyház sérelmét.

Felmentette a hadbíróóság Bukarestben az ostromállapot kihirdetésekor letartóztatott karikaturistát és Segal könyvkereskedőt

Bukarest, máj. 23.

A hadbíróóság kedden délelőtt ítélkezett Segal könyvkereskedő és Bulgareanu festőművész felett. Még az ostromállapot kihir-

detésének első napján Segal kirakatából elkobozták Bulgareanu egy karikaturáját, amelyet a hadsereg sértőnek találtak. A hadbíróóság most mindkettőjüket felmentette.

A svábok hitleristák

A bánáti svábok követelik a német lapoktól,
hogy a hitlerizmust propagálják

Temesvár, máj. 23.

A Temes-Torontál megyei Nagyszám községben a csendőrség házkutatást tartott 17 hitlerista svábnál és rengeteg nemzeti szocialista röpiratot találtak. Öt hitleristát letartóztattak és bekísértek a temesvári ügyészségre, ahol azonban négyet közülök szabadlábra helyeztek, csak egy Winger Jó-

zsef nevű hitlerista maradt letartóztatásban. A temesvári svéb népközösség vezetőse tegnapi ülésén tiltakozott a letartóztatások ellen. Az ülésen követelték az összes bánáti német lapok hitlerista propagandába állítását és élesen támadtak Blankevics katolikus prelátusra, aki cikket írt a hitlerista mozgalom ellen.

A legszörnyűbb örvültség a gazdasági háború

-- mondta a francia kereskedelmi miniszter

Páris, máj. 23.

Serre francia kereskedelmi miniszter hétfőn bankettet adott a párisi nemzetközi árumintavásáron képviselt külföldi államok megbízottainak tiszteletére. A miniszter nagy beszédet mondott a banketten a gaz-

dasági háborúról és békéről. „A gazdasági háború — mondotta — minden bolondság legnagyobbika s az elképzelhető legszörnyűbb örvültség”. Őszintén sajnálja azokat a népeket, amelyeknek vezetőit ilyen gondolatok töltik el.

Kezdődik az új tombola 25 nyereménnyel!

Tekintettel az egyre jobban növekvő érdeklődés folytán tombolában résztvevő olvasók mind nagyobb tömegére, az „Erdélyi Magyarok” kiadóhivatala újabb áldozatot hoz és most már,

25 nyereménnyel indítja meg a júniusi ajándékombolát, hogy többen nyerhessenek.

A legújabb tombola 1933 évi május hó 27-i keltezéssel, 1. sorszámmal kezdődik.

Felhívjuk tehát t. olvasóink figyelmét, hogy e naptól fogva gyűjtsék a lapfejeket 1-től 20 sorszámgig, hogy résztvegyenek a tombolában és nyerhessenek.

Az 1—20. sorszámos lapfejeket lejáratkor adják át olvasóink a bizományosnak, aki azt beküldi a kiadóhivatalba.

A nyeremény a következő:

1. Egy Singer varrógép
2. Egy pár férfi cipő
3. Egy női ruhaanyag
4. 2 kg. cukor
5. Egy pár női cipő
6. 5 kg. liszt
7. Egy pár női vászoncipő
8. Egy rud szalámi
9. Két pár női harisnya
10. Egy kg. tea vaj
11. Egy asztali írókészlet
12. 1 sorozat Dickens regény
13. 1 vizes készlet 6 személyre
14. 100 névjegy a nyerő nevével
15. 1 téisztás készlet 6 személyre
16. 1 sorozat Balzac regény
17. 1 női nyári pullover
18. 2 kg. cukor
19. 5 kg. liszt
20. Egy férfi nyári pullover
21. Egy doboz levélpapír
22. Egy női ruhaanyag
23. Három pár férfi harisnya
24. Egy doboz illatos szappan
25. Arany töltőtoll

A lejárt tombola lapfejeit mátol kezdve átveszi kiadóhivatalunk és a gyűjtő nevére kiállítja a tombolajegyet, amely a felajánlott 20 ajándék-nyereményre jogosít. Ugyancsak részt vesznek e tombolában azok is, akik az idej tombolák jegyeit be tudják mutatni, akiknek tehát ez vigasz-tombolául szolgál.

— Szenvedő nőknél a természetes „Ferenc József” keserűvíz könnyű, erőlködést nélkül való belkiürülést idéz elő és ezáltal sok esetben rendkívül jótékony hatással van a beteg szervekre.

Időjárás

Hűvös idő várható, délen esővel.

PETROLGÁZFŰZŐGÉP különlegességek

- „Kronprinz” Matador 800— lei
- „Sítara-Royal” — 400— lei
- „Haller” Superior — 250— lei

Kérje a legújabb árjegyzéket gázfűzőkről stb. és épületvasalásokról. **STERN** vaskereskedés Oradea, Nagypiac-tér 2. Telefon 8-92.

APROHIRDETÉSEK

Nem üres reklám, hanem valóság, hogy 6 drb. művészi lev. lapot 70 leiert

tsakis Róma fényképész készít, Teleki-u. 4.

TENYÉRBŐL, kártyából multat, jelent, jövőt mondok 10 lejért. Üzlet jömenetelen, ház eladásán, állásba juttatásán elősegítik. Kálvária-ucca 58-a. 631

ÜZLETVEZETŐT keres a csatári Hanga szövetség. Bővebb felvilágosítást nyújt az Igazgatóság. 598

FŐZNI tudó gyermekszerető mindenest keres június 1-ére Gellis Ervinné, Szent János ucca 15. 632

KISZOLGÁLÓ leány felvétetik, Apolló fűszerüzlet, Rákóczy ut 61. 640

FIATAL fiu kifutónak felvétetik Milye Széles ucca 14.

MINDENES főzőnő, jó bizonyítvánnyal felvétetik, Deutsch, Ezredévi Emlék-tér 14. 639